

การศึกษากลวิธีการแปลทับศัพท์ของพยัญชนะต้น [r]

ในบทธารณีสสูตรของพระอโฆฉวัชร

จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ¹

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้นำเสนอกลวิธีการแปลบทธารณีสสูตรที่แปลโดยพระอโฆฉวัชร อันเป็นบทสวดมนต์ของพุทธศาสนาหายาน นิกายมนตรยาน (密教) เนื้อหาของบทความแบ่งออกเป็นสี่หัวข้อดังต่อไปนี้ หัวข้อแรกคือความหมายของศาสนาพุทธ นิกายมนตรยาน หัวข้อที่สองคือประวัติโดยสังเขปของพระอโฆฉวัชร ตามมาด้วยหัวข้อความหมายของบทธารณีสสูตร และกลวิธีในการแปลทับศัพท์บทธารณีสสูตรพยางค์เสียงที่มีพยัญชนะต้น [r] จากภาษาสันสกฤตสู่ภาษาจีน

คำสำคัญ พระอโฆฉวัชร มนตรยาน บทธารณีสสูตร พยัญชนะต้น [r] การแปลทับศัพท์

หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากความแตกต่างระหว่างระบบเสียงภาษาสันสกฤตกับภาษาจีน ทำให้พระอโฆฉวัชรต้องหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนชาวจีนสามารถสวดมนต์เหล่านี้ได้เหมือนกับต้นฉบับภาษาสันสกฤตผ่านตัวอักษรจีน การแปลคัมภีร์ศาสนาพุทธ นิกายมนตรยาน เริ่มมีในประเทศจีนตั้งแต่สมัยพุทธศตวรรษที่ 7 (หลั้ว เจี้ยนฝู 呂建

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ email:chatu_wits@hotmail.com

福: 2010: 143) เนื้อหาของบทความฉบับนี้ ผู้เขียนจะคัดเฉพาะการแปลทับศัพท์บทธารณสูตรเฉพาะพยางค์เสียงที่มีพยัญชนะต้น [r] ที่แปลโดยพระอโนมวัชระ (不空金剛) เพียงรูปเดียวเท่านั้น ท่านมีชีวิตอยู่ในประเทศจีนช่วงพุทธศตวรรษที่ 12 (ราชวงศ์ถัง) (หลิว เจี้ยนฝู 吕建福: 2010: 77-80) การศึกษาในอดีตนั้น นักวิชาการเน้นการศึกษา ระบบเสียงภาษาจีนเป็นหลัก แต่ในระบบเสียงภาษาจีนไม่มีพยัญชนะต้นเสียง [r] จึงทำให้มีอักษรจีนจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้ถูกนำมาศึกษาต่อว่าที่สุดแล้วผู้แปลจัดการอย่างไรกับความแตกต่างในจุดนี้ เช่นเดียวกัน ในขณะที่ผู้เขียนศึกษาระดับปริญญาเอก ได้ทำการศึกษาเฉพาะระบบเสียงภาษาจีนในยุคศตวรรษที่ 6-7 จึงให้อักษรกลุ่มที่แปลทับศัพท์พยัญชนะต้นเสียง [r] ไม่ถูกนำมาใช้วิเคราะห์ใดๆ ดังนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่าควรนำมาศึกษาต่อ เพื่อให้ได้ประโยชน์ทั้งในมุมมองของการแปล การสร้างอักษรจีนเพื่อวัตถุประสงค์จำเพาะ และการศึกษาการแปลทับศัพท์พระไตรปิฎกในมุมมองของนักวิชาการไทยต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

คัมภีร์และบทธารณทั้งหมด 167 บท รวม 244 บรรพที่แปลโดยพระอโนมวัชระ ซึ่งหลังจากการศึกษาแล้วพบว่าพระสงฆ์รูปนี้ได้แปลบทธารณสูตรไว้ 129 บท 169 บรรพ (กู่ สยงเหว้ย 顧雄偉: 2015: 29-35) และผู้เขียนจะคัดเฉพาะพยางค์เสียงที่มีพยัญชนะต้น [r] มาทำการศึกษาเท่านั้น

วิธีการศึกษา

ผู้เขียนศึกษาพระไตรปิฎกฉบับภาษาจีน 《大正新修大藏經》 หรือที่รู้จักทั่วไปในชื่อ 《大正藏》 โดยบทความฉบับนี้จะศึกษาเฉพาะ เนื้อหาจากบทธารณสูตรในหมวด 密教部 เล่มที่ 18-21 เท่านั้นและ ศึกษาและเทียบเคียงเพิ่มเติมกับ Chinese Buddhist Electronic Text Association (CBETA) ในรูปแบบของซีดี-รอม เวอร์ชัน ค.ศ. 2015 สำหรับต้นฉบับภาษาสันสกฤต ผู้เขียนถอดคำอ่านจากอักษร สิทธิมาตร ซึ่งมีปรากฏอยู่ในเนื้อหาของพระไตรปิฎกฉบับภาษาจีน โดย เปรียบเทียบบทสวดพยางค์ต่อพยางค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้ทราบว่าพระอโศกมหาราชได้ใช้กลวิธีใดในการจัดการกับความแตกต่างของภาษาจีนและภาษาสันสกฤต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแปลทับศัพท์บทธารณสูตร ที่จำเป็นจะต้องแปลให้เสียงตรงกับ ต้นฉบับภาษาสันสกฤตมากที่สุด

1. ความหมายของศาสนาพุทธ นิกายมนตรยาน

นิกายมนตรยาน (Esoteric Buddhism) หรือลัทธิคฤหยาน (密教) แปลว่าลัทธิลับเป็นศาสนาพุทธนิกายหนึ่งของประเทศอินเดีย ซึ่งเกิดขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 7 ในช่วงแรกยังอยู่ในแนวมหายาน (ชยา ก่วงชิง 夏廣興: 2008 : 1) แต่หลังจากพุทธศตวรรษที่ 10 นิกายนี้ แยกตัวออกมาเป็นยานใหม่ โดยเรียกพวกมหายานเดิมว่าพวกเปิดเผย ส่วนพวกตน เรียกว่า พวกลับ (ประยงค์: 2548 : 77) นิกายนี้เป็นการ รวมความสอดคล้องของทั้งมหายาน หินยานและพราหมณ์ไว้ด้วยกัน เป็นนิกายที่รับเอาพิธีกรรมและอรรถพเวทของพราหมณ์เข้ามาสั่ง

สอนด้วย แต่แก้ไขให้เป็นของพระพุทธศาสนา เช่น บุษาพระพุทเจ้า แทนพระอิศวร หลักธรรมของมนตรยานเทศนาเปิดเผยโดยพระไวโรจนพุทธเจ้า ซึ่งเทศนาหลักธรรมนี้ในวัชรธรรมธาตุมณฑลธารณภายหลังพระวัชรสัตว์ได้รวบรวมและบรรจุอยู่ไว้ในเจดีย์เหล็กของอินเดียใต้ ต่อมาอาจารย์นาคราชุนได้เปิดกรุพระธรรมลักลับนี้ และได้รับอภิเษกจากพระวัชรสัตว์ และได้ประกาศลัทธิคฤหยานแก่โลกนาคราชุนได้ถ่ายทอดให้แก่นาจโโพธิ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นบุคคลผู้มีชีวิตในราวพุทธศตวรรษที่ 11 นาโคโพธิเป็นผู้ที่มีอายุยืนถึง 700 ปีเศษ (ผู้หมิ่นเป้าเอ็นซือ 普門報恩寺: 2531: 174) ท่านได้จารึกเผยแผ่ลัทธิคฤหยานในแคว้นต่างๆ ตลอดถึงเกาะสิงหล นาโคโพธิได้อภิเษกและถ่ายทอดหลักธรรมให้แก่ศุภกรสิงห (善無畏) และวัชรโโพธิ (金剛智) โดยมีแนวการปฏิบัติในการบรรจุ สัจธรรมที่แท้จริงอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ การทำกายรหัส (身密) หรือมูทรา การทำวจีรหัส (語密) หรือมนตรา การทำมโนรหัส (意密) หรือสมาธิ โดยการเพ่งมโนภาพมณฑลของพระมหาไวโรจนพุทธเจ้าและจับความกรุณาในแสงสว่างแห่งพระองค์ด้วยอำนาจแห่งมูทรา มนตราและสมาธิ บางสิ่งจะกำเนิดขึ้นในจิตของวัชรสัตว์ (หลี่ว์ เจี้ยนฝู 呂建福: 2010: 13)

สำหรับการเข้ามาและการแพร่กระจายของนิายมนตรยานในประเทศจีน ปัจจุบันนักวิชาการจีนต่างสรุปว่า ศาสนาพุทธ เข้าสู่ประเทศจีนตั้งแต่ช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 3 (ปลายสมัยฮั่นตะวันออก) โดยพระชาวเยว่จื่อ (月氏國) (ดินแดนแถบกานซู่หรือชิงไห่ของจีนในปัจจุบัน) นามว่า จื่อโหลวจยาเซิน (支婁迦讖) และพระอินเดียนามว่า จูฝัวซัว (竺佛朔) (เจียงโย่ว 僧祐 1995:511) ส่วนนิายมนตรยานนั้น หลังจากนาจโโพธิได้ถ่ายทอดหลักธรรมให้แก่ศุภกรสิงห (善無畏) และวัชรโโพธิ (金剛智) แล้ว ศุภกรสิงหได้จารึกมาสู่ประเทศ

จีนในแผ่นดินพระเจ้าถังเสวียนจง (唐玄宗) ศุภกรสิงหะได้แปลพระสูตรสำคัญของคุยหยานออกสู่พากย์จีน คือ มหาไวโรจนาสูตร (大毗盧遮那成佛神變加持經) (หลี่ว์ เจี้ยนฝู 呂建福: 2010: 9-13) ฝ่ายวัชรโพธิ์นั้น ได้จารึกมาประเทศจีนหลังการมาของศุภกรสิงหะ 4 ปี ท่านได้มาพร้อมด้วยอัครสาวกชื่อ โอมหวัชระ (不空金剛) ได้สถาปนามณฑลพิธิอภิเชกให้แก่ผู้เลื่อมใสในนครฉางอัน (長安) (อู๋ ซิงหฺรู 吳信如 2011: 26-31) ซึ่งพระโอมหวัชระก็ได้รับอภิเชกถ่ายทอดธรรมจากศุภกรสิงหะโดยตรงอีกด้วย ต่อมาพระโอมหวัชระได้เดินทางกลับไปอินเดีย เพื่ออัญเชิญคัมภีร์ต่างๆ ของลัทธิคุยหยาน และเมื่อกลับมาสู่ประเทศจีนแล้ว ท่านได้แปลพระสูตรของคุยหยานเหล่านั้น สาวกชั้นเอกของโอมหวัชระมีหลายรูป ที่สำคัญคือ คณาจารย์ฮุยกั่ว (惠果) แห่งวัดชิงหลง (青龍寺) พระสงฆ์ญี่ปุ่นชื่อ โกโบไดชิ (空海大師) ซึ่งได้มารับอภิเชกธรรมจากท่านและเมื่อกลับสู่ประเทศญี่ปุ่นแล้ว คณาจารย์โกโบไดชิได้ตั้งนิยามมนตรายานขึ้นเป็นผลสำเร็จ มีอิทธิพลมากมาย และได้รับพระบรมราชูปถัมภ์จากพระเจ้าจักรพรรดิของญี่ปุ่นด้วย เรียกว่า นิกายซิงกังอน ส่วนในประเทศจีนนั้นถึงปลายราชวงศ์ถัง ลัทธิคุยหยานเสื่อมโทรมลงเป็นลำดับ เมื่อเข้าสู่ยุคราชวงศ์หมิงก็สาบสูญไปจากแผ่นดินจีน คงเหลือแต่พิธีกรรมบางอย่างและเวทมนต์บางบทที่ยังถูกใช้ต่อเนื่องอยู่ในศาสนิกของพระเท่านั้น (อู๋ ซิงหฺรู 吳信如 2011: 63-64)

2. ประวัติโดยสังเขปของพระโอมหวัชระ

พระสงฆ์อินเดียนาม โอมหวัชระ (不空金剛) รูปนี้เกิดในดินแดนของประเทศอินเดีย หลังจากที่ท่านเกิดได้ไม่นานบิดาก็เสียชีวิต และได้มาอาศัยอยู่กับน้ำชาย อายุ 13 ปี ท่านเดินทางตามน้ำชายเข้า

มาถึงแถบไท่หยวน (太原) อายุ 15 ปี ท่านมีโอกาสดำเนินพบกับพระวัชรโพธิ (金剛智) เป็นครั้งแรกระหว่างการเดินทางจากกว่างโจว (廣州) ไปลั่วหยาง (洛陽) ซึ่งท่านได้ฝากตัวเป็นศิษย์ของพระวัชรโพธิ เมื่อถึงลั่วหยางก็ได้รับใช้พระวัชรโพธิ ต่อมาไม่นานท่านก็ออกบวชเดินทางตามอาจารย์ไปทุกที่ทั้งในประเทศจีนและอินเดีย (เฟย์ซี 飛錫: 2011: 891) ด้วยความเฉลียวฉลาดและความขยันหมั่นเพียรของท่าน ทำให้ท่านมีความแตกฉานทั้งภาษาสันสกฤตและภาษาจีน มีความสามารถในการแปลคัมภีร์เป็นอย่างมากจากการศึกษาพบว่า พระอโฆฉวัชรเป็นผู้ที่แปลและให้รรถาธิบายคัมภีร์ของนิกายมนตรยานมากที่สุดในประวัติศาสตร์จีน (กู่ สยงเหว่ย 顧雄偉: 2015: 38-43)

3. ความหมายของบทธารณีสูตร

บทธารณีสูตร ในนิกายมนตรยานแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือบทสวดของพระศากยมุณี พระโพธิสัตว์และเหล่าพระอรหันต์ อีกประเภทคือบทสวดของเหล่าเทพยดา พระพรหม พระอิศวร ท้าวเวสสุวรรณ เป็นต้น (ซัน อู่เว่ย 善無畏: 大正藏: 18 冊: No. 8863) บางบทก็ยาว บางบทก็สั้นเพียงพยางค์คำเดียว แต่ละบทล้วนมีอำนาจขลังยิ่งนัก ตามความเชื่อนั้นการสาธยายธารณี เชื่อกันว่ามีผลแก่ผู้สาธยาย เช่น ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ปราศจากโรค และภัยพิบัติ ป้องกันภุตผีปีศาจ ได้รับอุดมเพศ คือ การเกิดเป็นบุรุษ เพื่อที่ว่า จะได้เป็นพระโพธิสัตว์ และบรรลุปะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยเร็ว เป็นต้น ธารณีในแง่ของการปกปักรักษานี้ สามารถเทียบได้กับ พระปริตของศาสนาพุทธเถรวาท (ประยงค์: 2548: 80-83)

บทธารณีสูตรนั้นมีความเชื่อกันว่าเป็นคำพูดของเหล่าพระโพธิสัตว์ เป็นถ้อยคำศักดิ์สิทธิ์ คำที่ใช้ในธารณี ส่วนมากไม่สามารถอ่าน แปล หรือ เข้าใจความหมายได้ชัดเจน ถึงแม้จะมีคำที่สามารถเข้าใจความหมายได้ ความนั้นก็มักไม่ปะติดปะต่อกัน หากจะให้สัมฤทธิ์ผลจะต้องท่องบทสวดตามที่พระโพธิสัตว์ประทานให้ โดยไม่ต้องแปลความหมายใดๆ (จิหวมัวหลัวสื่อ 鳩摩羅什:大正藏: 25 冊:No.1509) ต้นฉบับบทธารณีสูตรในสมัยนั้นล้วนบันทึกเป็นภาษาสันสกฤต ด้วยอักษรสิทถัม (悉曇) ที่แพร่หลายอยู่ในแถบภาคตะวันตกของจีนในช่วงสมัยราชวงศ์ถัง พระอโหมงวัชระ ในฐานะผู้แปลจึงต้องหาวิธีการต่างๆ มาจัดการกับความแตกต่างระหว่างภาษาสันสกฤตกับภาษาจีน เนื้อหาในลำดับต่อไปของบทความนี้จะเป็นการนำเสนอกลวิธีการแปลพยางค์เสียงที่มีพยัญชนะต้นเสียง [r] ซึ่งผู้เขียนนำข้อมูลดิบที่ยังไม่ได้ทำการศึกษามาจากดัชนีพจนานุกรมของผู้เขียนเอง ในระบบเสียงภาษาจีนไม่มีพยัญชนะต้น [r] ดังนั้นพระอโหมงวัชระจึงต้องหาวิธีการเพื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าท่านใช้อักษรจีนตัวใดบ้างเพื่อแทนเสียงพยัญชนะต้น [r]

4. กลวิธีในการแปลทับศัพท์บทธารณีสูตรพยางค์เสียงที่มีพยัญชนะต้น [r]

พระอโหมงวัชระแปลคัมภีร์และบทธารณีซึ่งมีทั้งหมด 167 บท รวม 244 บรรพ โดยท่านได้แปลบทธารณีสูตรไว้ 129 บท 169 บรรพ ซึ่งปรากฏใช้อักษรจีนที่ใช้แทนพยางค์เสียงที่มีพยัญชนะต้น [r] ดังนี้

พยางค์เสียงภาษาสันสกฤต	อักษรจีน	อักษรที่สร้างเพื่อ วัตถุประสงค์จำเพาะ	จำนวน
r (a)	囉、唎、嚧、𩇛、 唎、𩇛	𩇛、嚧、𩇛、𩇛、 唎、𩇛	13
ra	囉、羅、嚧、洛、 落、唎、𩇛、刺、 遇、嚧、擢、龍、	𩇛、𩇛、𩇛、𩇛、 𩇛	18
rā	囉、朗、賴	𩇛、𩇛	5
rī	唎、里、利	𩇛、𩇛、𩇛	6
rī	唎	𩇛	2
ru	嚧、魯、嚧、路、 舞		5
rū	嚧	𩇛	2
re	囉、隸、𩇛、麗、 梨、𩇛、犁、離、 連、	𩇛、𩇛、𩇛、𩇛、 𩇛、𩇛、𩇛、𩇛、 𩇛、𩇛、𩇛、𩇛、 𩇛	22
rai	—	𩇛、𩇛	2
ro	嚧、嚧、盧、論	𩇛	5
rau	𩇛、撈		2

จากที่รวบรวมข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าอักษรจีนเกือบทั้งหมด
เป็นอักษรในกลุ่ม “來” ² โดยหลักแล้วอักษรในกลุ่มนี้มีพยัญชนะต้น

² การศึกษาระบบเสียงภาษาจีนโบราณโดยทั่วไปได้แบ่งอักษรจีนออกเป็นกลุ่มตามเสียง
พยัญชนะต้นเป็น 31 กลุ่ม ซึ่งการแบ่งกลุ่มเหล่านี้ นักวิชาการจีนยังไม่ได้มีการให้คำอธิบาย
เพิ่มเติมซึ่งทำให้มีการเพิ่มหรือลดตามแต่เอกสารที่ตนเองยึดเป็นหลักในการศึกษาหรือแนว
ทฤษฎีที่ยังมองแตกต่างกันอยู่บ้าง ซึ่งผู้เขียนไม่ขอลงรายละเอียด หากผู้อ่านสนใจเพิ่มเติม
สามารถศึกษาได้จากหนังสือกลุ่ม 中國古音 หรือ 音韻學 เพิ่มเติม อย่างไรก็ตามทุกทฤษฎีมี
ความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับอักษรกลุ่ม “來” ว่าหมายถึงอักษรจีนที่มีพยัญชนะต้นเสียง [l]
(หลิว เสี่ยวหนาน 劉曉南: 2010: 46-50)

เป็นเสียง [l] มีเพียงหนึ่งตัวคืออักษร “遇” ที่เป็นอักษรในกลุ่ม “疑” ซึ่งโดยหลักแล้วจะออกเสียง [g] แต่กลับปรากฏว่าใช้แปลทับศัพท์เป็นพยัญชนะต้นเสียง [r] อยู่ 1 ครั้ง ในการแปลทับศัพท์ของ พระโสมพริวรรค์ปรากฏอักษรตัวนี้ทั้งหมด 16 ครั้ง ในจำนวนนั้น 15 ครั้งแปลเป็นเสียง [g] ทั้งสิ้น และมี 1 ครั้งที่มีความแตกต่างออกปาดังปรากฏในบทที่ 1214 คำว่า “吠遇尾惹異” “vaira vijaye” (๕๑๕๙) จะเห็นได้ว่าคำว่า “遇” แปลทับศัพท์คำว่า “ra” แต่จากการศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลใน CBETA 2006 และ 2015 ยังพบว่าเนื้อหาพระไตรปิฎกบทนี้มีการระบุเพิ่มเติมว่าในพระไตรปิฎกบางฉบับ ซึ่งไม่ได้ระบุที่มาของข้อมูลชัดเจนว่าคำนี้ใช้คำว่า “吠囉尾惹曳” แปลทับศัพท์ มีการใช้คำว่า “囉” แทนคำว่า “遇” จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าคำว่า “ra” แปลด้วยคำว่า “囉” ซึ่งนับว่าสอดคล้อง ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าพระไตรปิฎกฉบับ 《大正藏》 อาจมีความคลาดเคลื่อน

สำหรับอักษรตัวอื่นถือว่าอยู่ในกลุ่มเดียวกันแต่มีความน่าสนใจตรงที่อักษรจีน 82 ตัวที่ถูกเลือกมานั้นมี 58 ตัวที่มีส่วนประกอบอักษร “口” อยู่ด้วย คิดเป็นร้อยละ 70.73 ซึ่งในจำนวนนั้นมีอักษร 37 ตัวที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์จำเพาะซึ่งล้วนมีส่วนประกอบอักษร “口” ทั้งสิ้น หรือแม้แต่ตัวอักษรจีนที่มีส่วนประกอบตัวอักษร “口” ที่ผู้เขียนจัดไว้ในส่วนของตัวอักษรจีนทั่วไปนั้น หากศึกษาลึกลงไปจะพบว่าเป็นเพียงอักษรที่ไม่มีความหมายหรืออาจมีความหมายขึ้นภายหลังจากวิวัฒนาการของภาษา จุดเริ่มต้นมีเพียงแต่เสียง ซึ่งสันนิษฐานได้ว่าเป็นตัวอักษรที่ถูกใช้จารึกคัมภีร์ที่มาจากภาษาต่างประเทศ จากตัวอย่างดังกล่าวผู้เขียน

ได้นำไปเปรียบเทียบกับวิธีการแปลทับศัพท์ของอักษรในกลุ่มพยัญชนะ
ต้นใกล้เคียงกันดังต่อไปนี้

กลุ่มพยัญชนะต้น [l]

พยางค์เสียงภาษาสันสกฤต	อักษรจีน	อักษรที่สร้างเพื่อ วัตถุประสงค์จำเพาะ	จำนวน
l(a)	邏、勒、臘、柯、 騰	—	5
la	羅、擺	—	2
lā	羅、擺、邏、略	略	5
li	里、理、隣、履、 襪、利、臨	—	7
le	禮、黎、犁、麗、 李、隸、黏	隸、禮	9
lo	盧、路、魯	略	4

จากอักษรข้างต้นนี้พบว่ามีย่อเพียง 4 ตัวที่มีส่วนประกอบอักษร
“口” คือคำว่า “略、禮、隸、略” ซึ่งมีจุดร่วมเดียวกันกับกลุ่มที่
แล้วคือ ล้วนเป็นอักษรที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์จำเพาะทั้งสิ้น
กลุ่มพยัญชนะต้น [r] [ṛ] [l] [ḷ]

พยางค์เสียงภาษาสันสกฤต	อักษรจีน	อักษรที่สร้างเพื่อ วัตถุประสงค์จำเพาะ	จำนวน
r	唎、栗、力、徕、 嚙、論	哩、嚙、嚙、嚙、 啞	11
ṛ	—	啞、哩	2
l	力	啞	2
ḷ	—	嚙	1

อักษรจีนในกลุ่มข้างต้นนี้ก็เช่นเดียวกัน พบว่าอักษรที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อ
วัตถุประสงค์จำเพาะจะมีการเติมส่วนประกอบของ “口” ทั้งสิ้น

สรุป

จากการศึกษาข้างต้นพบว่าสำหรับพยางค์เสียงที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะต้น [r] มีจำนวนถึง 58 อักษรที่มีส่วนประกอบตัวอักษร “口” หรือคิดเป็นร้อยละ 70.73 และเมื่อผนวกเข้ากับพยางค์เสียงอื่นที่ใกล้เคียงพบว่าการสร้างตัวอักษรเพื่อวัตถุประสงค์จำเพาะของพระอโฆวฺชะล้วนมีส่วนประกอบตัวอักษร “口” ทั้งสิ้น ซึ่งทำให้เราสามารถสรุปได้ว่าส่วนประกอบตัวอักษร “口” มีส่วนในการเปลี่ยนเสียงจากการออกเสียงอย่างเดิมของอักษรกลุ่ม “來” หรือ [l] มาเป็นเสียงพยัญชนะต้น [r] และอักษรกลุ่มที่มีพยัญชนะต้นใกล้เคียง ซึ่งมีอักษรที่ถูกนำมาใช้ไม่มากนัก ดังนั้นในการแปลทับศัพท์ของพระอโฆวฺชะการเติมตัวอักษร “口” หน้าตัวอักษรอื่นนั้น เป็นการเปลี่ยนลักษณะการออกเสียงจากข้างลิ้น (lateral approximant) เป็นเสียงกระทบ (trill) และย้ายฐานกรณ์จากฟัน (dental) มาเป็นปุ่มเหงือก (alveolar) นั่นเอง

บรรณานุกรม

- 儲泰松. 1995. 《梵漢對音概說》，載《古漢語研究》，第 4 期。
- (日) 高楠順次郎等輯. 1924-34. 《大正新修大藏經》第 18-21 本 (密教部)，東京：大正一切經刊行會。
- 顧雄偉. 2015. 《唐代密咒梵漢語對音研究——以不空金剛譯著為中心考察》，上海：復旦大學博士學位論文。
- (唐) 飛錫撰. 1934. 《代宗朝贈司空大辯正廣智三藏和尚表制集》，《大正藏》第 52 卷。
- 漢語大詞典編纂處. 2007. 《康熙字典》，上海：上海辭書出版社。
- 黃心川. 1999. 《漢傳密教序》，《佛學研究》，第 8 期，第 351 頁。

- 李新魁. 2005. 《中古音》，北京：商務印書館。
- 林光明、林怡馨、林怡廷. 2011. 《漢梵佛教語大辭典》，臺北：嘉豐出版社。
- 林濤. 2009. 《中國語音史》，北京：語文出版社。
- 林怡馨、林光明. 2004. 《梵文咒語》，臺北：嘉豐出版社。
- 林怡馨、林光明. 2007. 《梵字悉曇入門》（修訂本），臺北：嘉豐出版社。
- 劉曉南. 2010. 《漢語音韻學教程》，北京：北京大學出版社。
- 劉曉南. 2011. 《音韻學讀本》，上海：上海交通大學出版社。
- 呂建福. 2011. 《中國密教史》，臺北：空庭書苑。
- （日）平川彰. 1997. 《佛教漢梵大辭典》，東京：靈友會。
- 普門報恩寺、龍蓮寺 (2531). พุทธศาสนมหายาน. กรุงเทพฯ: ธนาการกรุงเทพ.
- （梁）僧祐撰. 1995. 《出三藏記集·支識傳》，卷 13，北京：中華書局。
- 泰國華僧. 1976. 《漢梵英泰佛學詞典》，泰國曼谷：初發印務局。
- 唐作藩. 2004. 《漢語音韻學常識》，上海：上海教育出版社。
- 夏廣興. 2008. 《密教傳持與唐代社會》，上海：人民出版社。
- 新修大正藏委员会. 2003. 《大正新修大藏经》台北：白马书局年。
- 王力. 1980. 《漢語史稿》，北京：中華書局。
- 吳葆勤編輯. 2005. 《宋本廣韻永祿本韻鏡》，南京：鳳凰出版社。
- 吳信如. 2011. 《臺密東密與唐密》，北京：中國藏學出版社。
- 嚴耀中. 1999. 《漢傳密教》，上海：學林出版社。
- 余迺永校註. 2010. 《新校互助註宋本廣韻》，臺北：里仁書局。

趙振鐸校. 1982. 《集韻校本》，上海：中國書店。

Chinese Buddhist Electronic Text Association (CBETA),
(Chinese Electronic Tripitaka), 2015 年版。

ประยงค์ แสนบุราณ. (2548). พระพุทธศาสนาหายาน. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2540) . เกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีน
แมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.